

V. Kandinsky: Several Circles (1926)

ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ

"Ο απώτερος σκοπός όλων των εικαστικών τεχνών είναι το τέλει οικοδόμημα. Αρχιτέκτονες, γλύπτες και ζωγράφοι, όλοι πρέπει να επιστρέψουμε στη δουλειά του μάστορα! Γιατί η τέχνη δεν είναι επιστήμη. Δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στον καλλιτέχνη και τον τεχνίτη. Ο καλλιτέχνης είναι ένας εμπνευσμένος τεχνίτης. Σε σπάνιες στιγμές εμπνευσης, που υπερβαίνουν τη συνειδητή του θέληση, τον αγγίζει η χάρη του ουρανού και το έργο του ανθίζει και γίνεται τέχνη. Ελάτε μαζί να οραματιστούμε να συλλάβουμε και να υλοποιήσουμε το καινούριο οικοδόμημα του μέλλοντος, που θα αγκαλιάζει αρχιτεκτονική, γλυπτική και ζωγραφική σε μια αδιαχώριστη ενότητα. Κάποια μέρα θα υψωθεί προς τον ουρανό από τα χέρια ενός εκατομμυρίου εργατών σαν το κρυστάλλινο σύμβολο της καινούργιας πίστης... Ο απώτερος στόχος του Μπάουχαους είναι το καθολικό έργο τέχνης... όπου δεν υπάρχει διάκριση ανάμεσα στη μνημειακή και τη διακοσμητική τέχνη."

Walter Gropius στο Ιδρυτικό Μανιφέστο του Bauhaus

Το Μπάουχαους υπήρξε μια σχολή δημοκρατική με την πλήρη έννοια του όρου. Γι' αυτό ακριβώς ο ναζισμός μόλις ανήλθε στην εξουσία, την κατάργησε (1933). Είχε θεμελιωθεί πάνω στην αρχή της συνεργασίας, της κοινής έρευνας μεταξύ δασκάλων και σπουδαστών... Εκτός από σχολή δημοκρατική ήταν και σχολή δημοκρατίας. Η παραδοχή ήταν πως κοινωνία δημοκρατική (δηλαδή λειτουργική και όχι ιεραρχική) είναι η κοινωνία που αυτοκαθορίζεται, δηλαδή σχηματίζεται και αναπτύσσεται από μόνη της, οργανώνει και αυτοπροσανατολίζει την πρόοδο της... Η πόλη δεν αποτελείται από κοντέινερ λειτουργιών, το εργοστάσιο δεν είναι ένα υπόστεγο όπου δουλεύουμε, το σχολείο δεν είναι ένα σπίτι όπου διδάσκουμε... Είναι ο δυναμισμός της λειτουργίας που καθορίζει όχι μόνο τη μορφή, αλλά και την τυπολογία των κτιρίων... Από το πρόβλημα των λειτουργικών περιεχομένων περνάμε λογικά σε εκείνο της επικοινωνίας. Και στις πόλεις του παρελθόντος τα αντιπροσωπευτικά κτίρια, τα μνημεία, σηματοδοτούσαν και επικοινωνούσαν: ο καθεδρικός ναός συμβόλιζε και γνωστοποιούσε την παρουσία του Θεού ή την εξουσία της εκκλησίας, το βασιλικό παλάτι την εξουσία του μονάρχη, το αρχοντικό σπίτι την κοινωνική θέση ή τον πλούτο του ιδιοκτήτη. Εν κατακλείδι, δήλωναν την άνωθεν επιβεβλημένη στην κοινωνία ιεραρχική τάξη. Με άλλα λόγια η επικοινωνία ήταν εντολή, κανόνας, προσταγή. Η δημοκρατική κοινωνία δεν έχει τάξεις, έχει μόνο διαφορετικές λειτουργίες που είναι όλες εξίσου απαραίτητες. Είναι φτιαγμένη από τρόπους επικοινωνίας που δεν καθορίζονται άνωθεν, αλλά κυκλοφορούν. Ο τρόπος επικοινωνίας που αποτελεί το ζωτικό ιστό της δημοκρατικής κοινωνίας είναι η κοινοποίηση-επικοινωνία από άνθρωπο σε άνθρωπο, η διυποκειμενική. Η σύλληψη της πόλης ως επικοινωνιακού συστήματος που σήμερα βρίσκεται στη βάση κάθε σοβαρής πολεοδομικής μελέτης, είναι παρούσα ήδη, έστω και μόνο ως διαίσθηση, στη θεωρία και τη διδακτική του Μπάουχαους. Είναι επικοινωνία η χάραξη της πόλης, τα σχήματα των κτιρίων, των οχημάτων, η διαφήμιση, τα εργοστασιακά σήματα, το περιβλημα των εμπορευμάτων, όλα τα είδη των γραφικών τεχνών, οι θεατρικές, κινηματογραφικές και αθλητικές εκδηλώσεις. Καθετί που περιλαμβάνεται στον ατέλειωτο χώρο της οπτικής επικοινωνίας είναι αντικείμενο ανάλυσης και σχεδιασμού στο Μπάουχαους.

Giuglio Carlo Argan "Η Εποχή του Φουνξιοναλισμού" στο Η Μοντέρνα Τέχνη, (βλ. 7)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ

1. Ουίτφορντ, Φρανκ, **Μπαουχάουζ**, Υποδομή, Αθήνα, 1993 (Frank Whitford, **Bauhaus**, Thames & Hudson, London- New York, 1984)

2. Λαμπράκη-Πλάκα, Μαρίνα, **Μπούχαους: Από τον Ιδεαλισμό στον Φονξιοναλισμό**, Νεφέλη, Αθήνα, 1986
3. Παπαστάμος, Δημήτρης (κείμενα), **Μπούχαους**, Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα, 1982
4. Κλέε, Πάουλ, **Η Εικαστική Σκέψη: Θεωρία της Μορφής και της Μορφοπλαστικής Διαδικασίας**, Μέλισσα, Αθήνα, 1989
5. Φοργκάς, Εύα, **Μπούχαους: Ιδέες και Πραγματικότητα**, Νησίδες, Σκόπελος, 1999 (Eva Forgacs, *The Bauhaus Idea and Bauhaus Politics* (Budapest: Central European University Press, 1995))
6. Βικ, Ράινερ, **Γιοχάννες Ίπτεν. Η Εικαστική Παιδαγωγική ως Ολιστική Παιδαγωγική**, Ένωση Καθηγητών Καλλιτεχνικών Μαθημάτων, (Κείμενα Εικαστικών Καλλιτεχνών 6), Αθήνα, 2000
7. Αργκάν, Τζούλιο-Κάρλο, **‘Η εποχή του Φονξιοναλισμού’** στο *Η Μοντέρνα Τέχνη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης-Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Ηράκλειο-Αθήνα, 1998 σσ. 296-352, Giulio Carlo Argan *L'Arte Moderna, Dall' Illusionismo ai Movimenti Contemporanei*, RCS Sansoni Editore, Firenze, 1970)
8. Χαραλαμπίδης, Αλκής, **‘Bauhaus’** στο *Η Τέχνη του 20ου Αιώνα*, τ. 2, σσ. 80-100, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1990-5
9. Wingler, Hans, **Das Bauhaus: Weimar. Dessau. Berlin, und die Nachfolge in Chicago seit 1937**, Dumont, Schauberg, Rasch, 1968
10. Wingler, Hans, **The Bauhaus: Weimar. Dessau. Berlin, Chicago**, MIT Press, Cambridge, Mass., 1969
11. Fiedler, Jeannine - Feierabend, Peter (ed.), **Bauhaus**, Konemann, Köln, 1999
12. Droste, Magdalena, **Bauhaus 1919-1933**, Taschen, Köln, 1993
13. Wolfe, Tom, **From Bauhaus to our House**, Picador, London, 1993
14. Lupton, Ellen - Miller, Abbot (ed.), **The ABCs of [triangle, square, circle] the Bauhaus and Design Theory**, Princeton Architectural Press, New York, 1993
15. Argan, Giulio Carlo, **Gropius und das Bauhaus**, Bauwelt Fundamente 69, Braunschweig/Wiesbaden, 1992

ΜΠΟΥΧΑΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρχείο του Μπούχαους

<http://www.bauhaus.de/english/index.htm>

Το Ιδρυτικό Μανιφέστο του Μπούχαους (στα Αγγλικά)

<http://www.bauhaus.de/english/bauhaus1919/manifest1919.htm>

Κείμενο για την έκθεση Μπούχαους που έγινε στο Μουσείο Ντιζάιν του Λονδίνου το 2000 (Το Βήμα, 27.2.2000)

http://tovima.dolnet.gr/print_article.php?e=B&f=12859&m=C28&aa=1